

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
JULIANE KOKOTT
esitatud 12. märtsil 2020¹

Kohtuasi C-606/18 P

**Nexans France ja
Nexans
*versus***

Euroopa Komisjon

Apellatsioonkaebus – Konkurents – Keelatud kokkulepped – Elektriablite turg – Maa- ja veealuste kõrge- ja ülikõrgepingekaablite turgude ja klientide jagamine pea kogu maailmas – Komisjoni kontrollipädevus kartellimenetluses – Õigus andmeid ilma eelneva hindamiseta kopeerida ja seejärel komisjoni ruumides läbi vaadata – Trahvi määramine – Üldkohtu kasutatud õigus määratud trahvi piiramatult kontrollida

Sisukord

I.	Sissejuhatus	2
II.	Õiguslik raamistik	3
III.	Kohtuasja taust	4
A.	Asjaolud ja haldusmenetlus	4
B.	Menetlus Üldkohtus	5
IV.	Menetlus Euroopa Kohtus	5
V.	Hinnang	5
A.	Väited seoses komisjoni kontrollipädevusega kartellimenetluses (apellatsioonkaebuse esimene kuni kolmas väide)	5
1.	Kontrolli käik käesolevas asjas	6
2.	Koopiategemine ilma eelneva hindamiseta kui komisjoni kontrollipädevuse osa (apellatsioonkaebuse esimene väide)	7

¹ Algkeel: saksa.

a) Apellatsioonkaebuse esimese väite vastuvõetavus ja asjakohasus	7
b) Apellatsioonkaebuse esimese väite põhjendatus	8
3. Komisjoni kontrollipädevuse ruumiline piirang (apellatsioonkaebuse teine ja kolmas väide) .	13
a) Määruse nr 1/2003 artikli 20 lõigete 1 ja 2 tõlgendamine (apellatsioonkaebuse teine väide)	13
b) Kontrolli väidetav ruumiline piirang, mis tuleneb kontrolliotsusest endast (apellatsioonkaebuse kolmas väide)	16
B. Trahviga seotud väited (apellatsioonkaebuse neljas ja viies väide)	17
1. Üldkohtu kasutatud õigus määratud trahvi piiramatult kontrollida (apellatsioonkaebuse neljas väide)	17
2. Euroopa kartellikonfiguratsiooni hindamine trahvi aspektist (apellatsioonkaebuse viies väide)	20
C. Kokkuvõte	21
VI. Kulud	21
VII. Ettepanek	21

I. Sissejuhatus

1. Kas Euroopa Komisjon võib konkurentsieeskirjade rikkumise tõttu korraldataval kontrollimisel vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003² artiklile 20 teha andmetest ettevõtja juures koopiaid, ilma et ta oleks eelnevalt hinnanud, kas kõnealused andmed on asjaomase kontrolli eseme ja eesmärgi seisukohast asjakohased, ja kas ta võib koopiaid seejärel kaasa võtta ja hiljem enda ruumides Brüsselis (Belgia) läbi vaadata, et välja selgitada, kas need sisaldavad kontrolli eseme ja eesmärgi seisukohast asjakohast teavet? See on sisuliselt õigusküsimus, mida peab Euroopa Kohus käsitlema käesolevas apellatsioonimenetluses.³

2. Kõnealune küsimus tekib seoses elektriikaablite valdkonnas toimunud kartellimenetlusega, mille tulemusel määras komisjon 2. aprilli 2014. aasta otsusega Euroopa, Jaapani ja Lõuna-Korea peamistele maa- ja veealuste kõrge- ja ülikõrgepingekaablite tootjatele, sealhulgas äriühingutele Nexans France SAS ja Nexans SA, kes on käesolevas menetluses apellatsioonkaebuse esitajad (edaspidi ühiselt „Nexans“ või „apellatsioonkaebuse esitajad“), trahvi osalemise eest pea ülemaailmselt tegutsevas kartellis (edaspidi „vaidlusalune otsus“).⁴

² Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrus asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205).

³ Sama küsimus tekib paralleelses kohtuasjas Prysmian ja Prysmian Cavi e Sistemi vs. komisjon (C-601/18 P).

⁴ Vt kokkuvõtte komisjoni 2. aprilli 2014. aasta otsusest Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum AT.39610 – energiakaablid), teatavaks tehtud numbri C(2014) 2139 final all, ELT 2014, C 319, lk 10.

3. Üldkohus jättis Nexansi hagi vaidlusaluse otsuse peale 12. juuli 2018. aasta otsusega⁵ (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“) rahuldamata. Nexans väidab, et lisaks sellele, et Üldkohus tõlgendas väärtalt komisjoni pädevust kontrollimenetluses, kasutas ta väärtalt ja ebapiisavalt ka enda õigusi komisjoni määratud trahvi piiramatuks kontrollimiseks.

4. Käesolevas apellatsioonimenetluses tehtaval Euroopa Kohtu otsusel on märkimisväärne tähtsus komisjoni edaspidise haldustava kujundamisel konkurentsieeskirjade rikkumise asjades korraldatava kontrolli seisukohast.

II. Õiguslik raamistik

5. Käesoleva asja õigusliku raamistiku moodustavad ELTL artikkel 101 ja määrus nr 1/2003.

6. Määruse nr 1/2003 artikli 20 („Komisjoni kontrollivolitused“) lõiked 1, 2 ja 4 näevad ette järgmist:

„1. Komisjon võib käesoleva määrusega talle pandud ülesannete täitmiseks korraldada ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste puhul kogu vajaliku kontrolli.

2. Komisjoni poolt kontrolli teostamiseks volitatud ametnikel ja teistel kaasasolevatel isikutel on õigus

- a) siseneda ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste kõikidesse ruumidesse, territooriumile ja transpordivahenditesse;
- b) kontrollida raamatupidamis- ja muid äridokumente olenemata sellest, millisel andmekandjal neid hoitakse;
- c) teha või saada mis tahes kujul koopiaid või väljavõtteid sellistest raamatupidamis- ja muudest dokumentidest;
- d) pitseerida äriruume ning raamatupidamis- ja muid dokumente sellise aja jooksul ja sellises ulatuses, mis on vajalik kontrolli läbiviimiseks;
- e) paluda ettevõtja või ettevõtjate ühenduse esindajalt või töötajalt uurimise eesmärgil selgitusi uuritava küsimusega seotud asjaolude või dokumentide kohta ning registreerida vastused.

4. Ettevõtjad ja ettevõtjate ühendused peavad alluma komisjoni otsusega määratud kontrollimisele. Otsuses täpsustatakse kontrollimise objekt ja eesmärk, määratakse selle alguskuupäev ning märgitakse artiklites 23 ja 24 ette nähtud sanktsioonid ja õigus otsuse läbivaatamisele Euroopa Kohtus. Komisjon teeb sellised otsused pärast konsulteerimist konkurentsiasutusega selles liikmesriigis, mille territooriumil kontrollimine läbi viiakse.“

7. Määruse nr 1/2003 artikli 21 („Muude ruumide kontrollimine“) lõiked 1 ja 4 sätestavad:

„1. Kui on olemas põhjendatud kahtlus, et raamatupidamis- ja muid äridokumente ning kontrolli sisuga seotud dokumente, mis võivad olla asjakohased asutamislepingu artikli 81 või 82 tõsise rikkumise tõendamisel, hoitakse mujal ruumides, territooriumil või transpordivahendites, sealhulgas ettevõtjate ja asjaomaste ettevõtjate ühenduste juhatajate, tegevjuhtide või teiste töötajate kodus, võib komisjon oma otsusega nõuda selliste muude ruumide, territooriumide ja transpordivahendite kontrollimist.

5 12. juuli 2018. aasta kohtuotsus Nexans France ja Nexans vs. komisjon (T-449/14, EU:T:2018:456).

4. Ametnikel ja teistel kaasasolevatel isikutel, kellele komisjon on andnud loa käesoleva artikli lõike 1 alusel nõutava kontrolli läbiviimiseks, on artikli 20 lõike 2 punktides a, b ja c sätestatud volitused. [...]“.

III. Kohtuasja taust

A. Asjaolud ja haldusmenetlus

8. Ettevõtja ABB esitas 2008. aasta oktoobris komisjonile mitu avaldust konkurentsivastase tegevuse kohta maa- ja veealuste kaablite turul.⁶

9. Seejärel määras komisjon 9. jaanuari 2009. aasta otsusega K(2009) 92/1 Nexansi ja kõikide tema poolt otse või kaudselt kontrollitavate ettevõtjate suhtes kontrollimise vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 20 lõikele 4 (edaspidi „kontrolliotsus“).⁷ Ajavahemikul 28. jaanuarist kuni 30. jaanuarini 2009 ning 3. veebruaril 2009 viis komisjon läbi kontrolli Nexans France'i ruumides⁸ ja tegi koopiad teatavatest andmetest, mida ta analüüsis hiljem Brüsselis.⁹

10. Üldkohus tunnistas 14. novembri 2012. aasta otsusega Nexans France ja Nexans vs. komisjon¹⁰ Nexansi suhtes tehtud kontrolliotsuse tühiseks osas, milles see puudutab muid elektriakaableid kui vee- ja maa-alused kõrgepingekaablid ning nende muude kaablitega seotud materjale; ülejäänud osas jättis Üldkohus hagi rahuldamata. Nexans esitas selle peale apellatsioonkaebuse, mis jäeti rahuldamata.¹¹ Viidatud kohtuotsustes ei käsitletud käesolevas menetluses tõstatatud küsimusi, nimelt küsimusi selle kohta, kas komisjoni tegevus kontrolli läbiviimisel oli õiguspärane.¹²

11. Komisjon tegi vaidlusaluse otsuse 2. aprillil 2014. Otsuse kohaselt osalesid Euroopa, Jaapani ja Lõuna-Korea peamised vee- ja maa-aluste elektriakaablite tootjad eri aegadel ajavahemikul 1999. aasta veebruarist kuni 2009. aasta jaanuari lõpuni vee- ja/või maa-aluste kõrge- ja ülikõrgepingekaablite kartellis, mis koosnes kahest konfiguratsioonist: ühelt poolt kartellifiguratsioon A/R, kuhu kuulusid Euroopa, Jaapani ja Lõuna-Korea ettevõtjad ja mille eesmärk oli jagada kartelliosaliste vahel ära territooriumid ja kliendid, ning teiselt poolt Euroopa kartellikonfiguratsioon, mis hõlmas territooriumide ja klientide jagamist Euroopa tootjate vahel Euroopa „koduterritooriumidel“.¹³

12. Trahvi põhisumma arvutamisel määras komisjon, arvestades turgude jaotamises seisneva rikkumise raskust, osakaaluks müügiväärtusest 15%. Samuti suurendas ta kõigi adressaatide raskuskoefitsienti 2% võrra, arvestades nende kogu turuosa ja kartelli peaaegu ülemaailmset geograafilist ulatust, mis hõlmas ka kogu Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) territooriumi. Komisjon asus ka seisukohale, et Euroopa ettevõtjate tegevus oli palju rohkem konkurentsi kahjustav kui teiste ettevõtjate tegevus, sest lisaks osalemisele kartellikonfiguratsioonis A/R jagasid Euroopa ettevõtjad omavahel ära ka elektriakaablite projektid Euroopa kartellikonfiguratsiooni raames. Seetõttu suurendas komisjon rikkumise raskust arvestades Euroopa ettevõtjate puhul osakaalu müügiväärtusest veel 2% võrra.¹⁴

6 Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 3 ja vaidlusaluse otsuse põhjendus 47.

7 Vt Üldkohtu 14. novembri 2012. aasta otsus Nexans France ja Nexans vs. komisjon (T-135/09, EU:T:2012:596), punkt 2.

8 Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 4 ja vaidlusaluse otsuse põhjendus 48.

9 Üksikasjade kohta vt allpool käesoleva ettepaneku punktid 23–27.

10 T-135/09, EU:T:2012:596.

11 25. juuni 2014. aasta kohtuotsus Nexans ja Nexans France vs. komisjon (C-37/13 P, EU:C:2014:2030).

12 Vt Üldkohtu 14. novembri 2012. aasta otsus Nexans France ja Nexans vs. komisjon (T-135/09, EU:T:2012:596, punktid 115–134), kus tunnistati komisjoni asjaomaste otsuste tühiseks tunnistamise taotlused vastuvõetamatuks; nendele järeldustele apellatsioonimenetluses vastuväiteid ei esitatud.

13 Vt vaidlustatud kohtuotsuse punktid 11 ja 12 ning vaidlusaluse otsuse artikkel 1 ning põhjendused 10–13 ja 66–74.

14 Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 18 ja vaidlusaluse otsuse põhjendused 997–1010.

B. Menetlus Üldkohtus

13. Vaidlusaluse otsuse peale esitas Nexans 17. juunil 2014 Üldkohtule tühistamishagi. Üldkohus jättis hagi 12. juuli 2018. aasta otsusega rahuldamata ning mõistis kohtukulud välja hagejalt.

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

14. Nexans esitas vaidlustatud kohtuotsuse peale 24. septembril 2018 apellatsioonkaebuse.

15. Nexans palub

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
- saata kohtuasi tagasi Üldkohtusse vaidlusaluse otsuse tühistamise nõude kohta otsuse tegemiseks osas, mis puudutab Nexansit;
- vähendada Nexansile määratud trahvi summa võrra, mis vastab rikkumise väiksemale raskusele; ja
- mõista apellatsioonimenetluse ja Üldkohtu menetlusega seotud kulud välja komisjonilt.

16. Komisjon palub

- jätta apellatsioonkaebus osaliselt vastuvõetamatus ja vähemasti edutuse („inopérant“) ja/või põhjendamatus tõttu täies ulatuses rahuldamata; ja
- mõista kohtukulud, sealhulgas Üldkohtu menetlusega seotud kulud välja apellatsioonkaebuse esitajatelt.

17. Euroopa Kohtus toimus apellatsioonkaebuse asjas kirjalik menetlus ja 16. oktoobril 2019 kohtuistung.

V. Hinnang

18. Nexans esitab kokku viis apellatsioonkaebuse väidet, millest kolm esimest puudutavad komisjoni kontrollipädevust kartellimenetluses (selle kohta jaotis A). Kaks viimast väidet käsitlevad trahvi määramist (selle kohta jaotis B).

A. Väited seoses komisjoni kontrollipädevusega kartellimenetluses (apellatsioonkaebuse esimene kuni kolmas väide)

19. Käesolev apellatsioonkaebus tõstatab teadaolevalt esimest korda küsimuse, kas peale selle, et määrus nr 1/2003 annab komisjonile õiguse kartellimenetluse raames toimuval kontrollimisel läbi vaadata ja hinnata dokumentide originaale asjaomase ettevõtja äriruumides, annab see määrus komisjonile ka õiguse teha nendest dokumentidest koopiaid ja neid seejärel oma ruumides Brüsselis analüüsida, et tuvastada, kas nende hulgas leidub asjaomase kontrolli eseme ja eesmärgi seisukohast olulisi dokumente, ja – kui jah, siis – lisada need menetlustoimikusse.

20. Selline oli käesolevas asjas komisjoni tegevus, mille Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuses heaks kiitis. Esimese kuni kolmanda apellatsioonkaebuse väitega märgib Nexans, et Üldkohus on seejuures rikkunud õigusnorme.

21. Esiteks väidab Nexans, et komisjon tegi andmetest koopiad, ilma et ta oleks eelnevalt hinnanud, kas andmed on kontrolli eseme ja eesmärgi aspektist olulised (esimene apellatsioonkaebuse väide). Teiseks leiab Nexans, et õigusliku aluse puudumise tõttu ei olnud komisjonil õigust jätkata kontrolli väljaspool ettevõtja äriruume Brüsselis (teine apellatsioonkaebuse väide). Nexansi sõnul ei olnud see pealegi hõlmatud ka kontrolliotsuse endaga (kolmas apellatsioonkaebuse väide).

22. Enne apellatsioonkaebuse väidete uurimist on otstarbekas võtta esmalt lühidalt kokku komisjoni kontrolli käik ja kontrolli käigus kopeeritud andmete hilisem läbivaatamine käesolevas asjas.

1. Kontrolli käik käesolevas asjas

23. Vastavalt Üldkohtu tuvastatud faktilistele asjaoludele vaidlustatud kohtuotsuse punktides 42–47¹⁵, millele Nexans käesolevas apellatsioonimenetluses vastu ei vaielnud, kulges kontroll, mille viis komisjon Nexans France'i äriruumides läbi kolmapäevast, 28. jaanuarist, kuni reedeni, 30. jaanuarini, ja teisipäeval, 3. veebruaril 2009, ning selle kontrolli käigus kopeeritud andmete läbivaatamine komisjoni ruumides Brüsselis alljärgnevalt.

24. Pärast Nexansi juurde saabumist palusid inspektorid luba kontrollida teatavate töötajate, nimelt R-i, B ja J-i dokumente ja arvuteid. J oli samal ajal aga puhkusel. Seadusliku digitaalse uurimistehnoloogia (edaspidi „FIT“) abil tegi komisjon tema käsutusse antud koosolekuruumis R-i, B ja D arvutite kõvaketastest kloonkoopiad, et indekseerimise alusel oleks võimalik otsida märksõnu. Indekseerimine pidi lõpetatama teisel päeval. Kontrolli esimese päeva lõpus pitseeris komisjon J-i kontori ja koosolekuruumi. Kontrolli teisel päeval jätkas komisjon teabe otsimist koopiast. Komisjoni käsutusse antud koosolekuruum pitseeriti päeva lõpus uuesti.

25. J-i arvutit oli võimalik uurida alles kontrolli kolmandal päeval reedel, 30. jaanuaril 2009, mil J oli puhkuselt naasnud. Algul ei tehtud selle arvuti sisust kloonkoopiat. FIT rakendamine võimaldas siiski tutvuda failide, dokumentide ja e-kirjadega, mis olid selle arvuti kõvakettalt kustutatud, ja tuvastada, et need dokumendid olid uurimise seisukohast asjasse puutuvad. Inspektorid otsustasid teha ka sellest kõvakettast kloonkoopia, kuid kontrolli sel hetkel ei olnud neil enam piisavalt aega sellise koopia tegemiseks. Seetõttu tehti valitud andmetest koopiad ja salvestati need elektroonilistele andmekandjatele, mis pandi pitseeritud ümbrikesse ja võeti Brüsselisse kaasa. J-i arvuti ja tema kontorist leitud elektrooniline andmekandja pandi Nexans France'i ruumides kappi, mille inspektorid pitseerisid. Otsingute tegemiseks kasutatud komisjoni arvutite kõvaketaste sisu seejärel kustutati ja need ei sisaldanud pärast seda ühtegi kontrolli käigus kasutatud faili.

26. Komisjoni esindajad naasid Nexans France'i ruumidesse teisipäeval, 3. veebruaril 2009, avasid pitseeritud kapi, tegid J-i arvuti kõvakettast kloonkoopiad, mis pandi pitseeritud ümbrikesse ja võeti Brüsselisse kaasa.

27. Pitseeritud ümbrikud avati komisjoni Brüsseli büroo ruumides 2. märtsil 2009 hagejate advokaatide juuresolekul. Komisjon uuris elektroonilistel andmekandjatel sisaldunud dokumente kaheksa tööpäeva, uurimine lõppes 11. märtsil 2009. Tööruumid, kus dokumente ja elektroonilisi andmekandjaid uuriti, pitseeriti iga tööpäeva lõpus ja avati uuesti järgmisel päeval. Seejuures viibisid kogu aeg kohal Nexansi advokaadid. Inspektorid uurisid elektroonilistel andmekandjatel sisaldunud dokumente ja printisid välja need, mida nad pidasid uurimise jaoks olulisteks. Nende dokumentide teine paberikandjal koopia ja nimekiri nendest dokumentidest anti hagejate advokaatidele. Nimetatud toimingute lõppedes kustutati nende arvutite kõvaketaste sisu, millel komisjoni inspektorid olid töötanud.

¹⁵ Vt ka Üldkohtu 14. novembri 2012. aasta otsus Nexans France ja Nexans vs. komisjon (T-135/09, EU:T:2012:596, punktid 6–14).

28. Käesolevas apellatsioonimenetluses nõustuvad apellatsioonkaebuse esitajad sellega, et komisjon ei ole lisanud toimikusse andmeid ega dokumente, mida ta ei ole eelnevalt läbi vaadanud. Nad ei väida ka seda, et rikutud on nende kaitseõigusi, ega sea kahtluse alla ka seda, et Nexansi juures kopeeritud andmete läbivaatamisel komisjoni ruumides Brüsselis olid olemas samad menetluslikud tagatised (näiteks kõikide kontrollitavate esemete pitseerimine ja advokaatide juuresviibimine), mis oleksid olemas olnud juhul, kui kontroll oleks toimunud nende endi ruumides. Apellatsioonkaebuse esitajad lähtuvad aga sellest, et komisjonil puudus toimingute tegemiseks pädevus, mille annab sellele institutsioonile määrus nr 1/2003. Seetõttu toimis komisjon *ultra vires* ja seda järeldust ei muuda tõsiasi, et kaitseõigusi tegelikult rikutud ei ole.

2. Koopiate tegemine ilma eelneva hindamiseta kui komisjoni kontrollipädevuse osa (apellatsioonkaebuse esimene väide)

29. Sisuliselt käsitlevad Nexansi apellatsioonkaebuse kolm esimest väidet küsimust, kas komisjon võib kontrolli käigus teha kõvaketastest koopiaid, ilma et ta oleks kõvaketastele salvestatud andmeid eelnevalt hinnanud ja välja otsinud vaid kontrolli seisukohast olulised andmed, ja kas ta võib võtta andmetest tehtud koopiaid kaasa selleks, et neid hiljem Brüsselis enda ruumides läbi vaadata. Esimese apellatsioonkaebuse väitega märgib Nexans esmalt, et komisjonil ei ole õigust teha koopiaid andmetest, mille olulisust asjaomase kontrolli seisukohast ei ole eelnevalt hinnatud.

30. Sellega seoses on igati otstarbekas uurida eraldi ühelt poolt andmete kopeerimist ilma eelneva hindamiseta ja teiselt poolt nende koopiate läbivaatamist komisjoni ruumides, olgugi et kõnealused toimingud on üksteisega kahtlemata tihedalt seotud. Nimelt on täiesti mõeldav, et andmeid eelnevalt hindamata teeb komisjon andmetest koopiaid, et neid seejärel kohapeal kontrollida. Niimoodi toimis komisjon osaliselt ka käesoleval juhul.¹⁶ Selline teguviis lubab käimasoleva kontrolli ajal eelkõige kiiresti vabastada töökohad ja -vahendid.

31. Enne apellatsioonkaebuse esimese väite põhjendatuse hindamist tuleb siiski esmalt uurida komisjoni kolme vastuväidet, mis puudutavad vastuvõetavust ja asjakohasust.

a) Apellatsioonkaebuse esimese väite vastuvõetavus ja asjakohasus

32. Esmalt kahtleb komisjon apellatsioonkaebuse esimese väite vastuvõetavuses, kuna see kujutab endast ainult nõuet, millega soovitakse saavutada Üldkohtule juba esitatud hagiavalduse uuesti läbivaatamine.

33. See vastuväide ei ole aga veenev, sest Üldkohtus analüüsitud õigusküsimusi võib apellatsioonimenetluses uuesti arutada, kui apellant vaidlustab selle, kuidas Üldkohus liidu õigust tõlgendas või kohaldas.¹⁷

34. Käesolevas asjas puudutab apellatsioonkaebuse esimene väide küsimusega, kas komisjon võib teha koopiaid kõvaketastest, mille sisu ta ei ole eelnevalt hinnanud, nimetatud institutsioonile määruse nr 1/2003 artikli 20 lõikega 2 antud pädevust ja on seega õigusküsimus. Seetõttu on apellatsioonkaebuse esitajad sunnitud oma asjaomaseid Üldkohtus esitatud väiteid kordama ja tuginema seal juba esitatud argumentidele, et saada tõlgendusküsimusele vastust Euroopa Kohtult.

35. Seejärel väidab komisjon, et apellatsioonkaebuse esitajad esitasid käesolevas apellatsioonkaebuses esimest korda väite, et rikutud on advokaadi ja tema esindatava isiku vahelise suhtluse konfidentsiaalsuse nõuet.

¹⁶ Vt eespool käesoleva ettepaneku punkt 24.

¹⁷ Vt nt 12. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Timab Industries ja CFPR vs. komisjon (C-411/15 P, EU:C:2017:11, punktid 154 ja 155 ning seal viidatud kohtupraktika).

36. Ka selle etteheitega ei saa nõustuda.

37. Peab küll paika, et vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 127 lõikele 1 koosmõjus artikliga 190 ei ole apellatsiooniasimes uute väidete esitamine lubatud. Sellega soovitakse siiski vaid vältida Üldkohtu menetluses olnud hagi eseme laiendamist.¹⁸ Seega on väide vastuvõetav, kui tegemist on sellise väite täiendamisega, mida on Üldkohtule esitatud hagiavalduses sisalduvas väites juba käsitletud.¹⁹

38. Käesolevas asjas on argument, et dokumentidest ilma eelneva hindamiseta koopiate tegemisega võidakse rikkuda advokaadi kutsesaladust, kuna koopiaid võidakse teha ka kõnealuse saladusega kaitstud dokumentidest, apellatsioonkaebuse esimese väitega sedavõrd tihedalt seotud, et see ei kujuta endast uut väidet. See argument täiendab vaid andmetest ilma eelneva hindamiseta koopiate tegemise väidet, lisades sellele võimalikud tagajärjed.

39. Lõpuks on komisjon seisukohal, et apellatsioonkaebuse esimene väide on edutu (st „inopérant“), kuna apellatsioonkaebuse esitajad ei vaidle vastu Üldkohtu järeldustele vaidlustatud kohtuotsuse punktides 52–59. Viidatud järelduste kohaselt on andmetest koopiate tegemine vaid tehniliselt vajalik vaheetapp andmete indekseerimiseks ja komisjon ei ole lisanud dokumente toimikusse, hindamata eelnevalt nende olulisust kontrolli eseme seisukohast. Komisjoni hinnangul ei saa seega isegi järeldus, et eelnev koopiate tegemine oli keelatud, viia selleni, et asjaomaseid tõendeid ei või kasutada.

40. Ka see vastuväide tuleb tagasi lükata.

41. Esiteks puudutab küsimus, kas apellatsioonkaebus on täielikult või osaliselt edutu (st „inopérant“), apellatsioonkaebuse põhjendatust ja seepärast ei saa seda käsitleda eraldi apellatsioonkaebuses esitatud konkreetsete väidete põhjendatusest.²⁰

42. Teiseks võiks järeldus, et komisjonil ei olnud õigust teha andmetest ilma eelneva hindamiseta koopiaid, mõjutada nii vaidlustatud kohtuotsuse kui ka vaidlusaluse otsuse kehtivust. Isegi kui komisjon lisan toimikutesse lõpuks vaid läbi vaadatud dokumendid, ei muuda see tõsiasi, et kõvaketastest ulatuslikku koopiate tegemist võimaldas alles koopiate kaasavõtmine Brüsselisse ja seal toimunud asjasse puutuvate tõendite kindlakstegemine. Kui komisjoni pädevus ei peaks hõlmama algset koopiate tegemist, siis tooks see paratamatult kaasa küsimuse, kas vaidlusaluse otsuse aluseks olevad tõendid on kasutatavad.

43. Apellatsioonkaebuse esimene väide on seega vastuvõetav ning põhjendatuks osutumise korral võib see teatud tingimustel kaasa tuua vaidlustatud kohtuotsuse ja vaidlusaluse otsuse tühistamise.

b) Apellatsioonkaebuse esimese väite põhjendatus

44. Nexansi peamine etteheide apellatsioonkaebuse esimeses väites tugineb sellele, et nii määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 sõnastusest kui ka ülesehitusest tuleneb kontrolli käigus tehtavate toimingute siduv järjestus. Esitatud järjestuse kohaselt tuleb kõikide andmete ja dokumentide puhul, millega ettevõtja juures tutvutakse, *esimese sammuna* hinnata nende olulisust asjaomase kontrolli seisukohast ja seejärel võib *teise sammuna* teha koopiaid ainult nendest andmetest ja dokumentidest, mis on tunnistatud oluliseks ja mis tuleb seega lisada menetlustoimikusse.

18 Vt 20. mai 2010. aasta kohtuotsus Gogos vs. komisjon (C-583/08 P, EU:C:2010:287, punktid 23 ja 24 ning seal viidatud kohtupraktika) ja minu ettepanek selles kohtuasjas (C-583/08 P, EU:C:2010:118, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

19 Vt 10. aprilli 2014. aasta kohtuotsus Areva jt vs. komisjon (C-247/11 P ja C-253/11 P, EU:C:2014:257, punktid 113 ja 114 ning seal viidatud kohtupraktika).

20 Vt 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Eurocoton jt vs. nõukogu (C-76/01 P, EU:C:2003:511, punkt 52); 29. septembri 2011. aasta kohtuotsus Arkema vs. komisjon (C-520/09 P, EU:C:2011:619, punkt 31); samamoodi 14. oktoobri 2014. aasta kohtuotsus Buono jt vs. komisjon (C-12/13 P ja C-13/13 P, EU:C:2014:2284, punkt 64); vt ka minu ettepanek kohtuasjas komisjon vs. United Parcel Service (C-265/17 P, EU:C:2018:628, punkt 28).

45. Üldkohus lükkas selle väite vaidlustatud kohtuotsuse punktides 52–59 tagasi peamiselt põhjendusega, et määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punktide b ja c ei nähtu, et komisjoni õigus teha kontrollitava ettevõtja raamatupidamis- ja muudest äridokumentidest koopiaid oleks piiratud tema poolt juba kontrollitud raamatupidamis- ja muude äridokumentidega. Määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punktidega b ja c antud õigus hõlmab ka koopiategemist ilma eelneva hindamiseta, kuna koopiaid tehakse kontrolli läbiviimise eesmärgil, eelkõige andmete indekseerimiseks infotehnoloogia kasutamise abil, ja lõppkokkuvõttes ei lisata toimikutesse dokumente, mille puhul ei ole eelnevalt hinnatud nende olulisust asjaomase kontrolli eseme seisukohast.

46. Nende järelduste tegemisel ei ole õigusnorme rikutud.

47. Esmalt tuleb märkida, et Nexansi argument, mis puudutab määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punktide b ja c sõnastust, on asjakohane, kui pidada silmas viidatud määrust inglise keeles, mis on käesoleva apellatsioonimenetluse keel, ning määruse teatavaid teisi keeleversioone, kuid määruse nr 1/2003 kõiki keeleversioone tervikuna arvestades tuleb see argument siiski tagasi lükata.

48. Nexans väidab nimelt, et mõistest „*sellistest* raamatupidamis- ja muudest dokumentidest“ määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punkti c asjaomastes keeleversioonides nähtub, et seal viidatud õigus teha koopiaid hõlmab vaid neid raamatupidamis- ja muid dokumente, mida on nimetatud sama lõike punktis b ja mida on selle punkti kohaselt juba kontrollitud.

49. Komisjon väidab vastu, et mõistet „*sellistest* raamatupidamis- ja muudest dokumentidest“ on määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punkti c asjaomastes keeleversioonides kasutatud vaid seepärast, et viidata sama lõike punktis b nimetatud „raamatupidamis- ja muude äridokument[ide]le“.

50. Täpsemal vaatlusel ilmneb aga, et nii esimene kui ka teine argument on põhjendatud vaid määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punktide b ja c mõne keeleversiooni alusel, kuid mitte kõikide keeleversioonide alusel, ja keeleversioonide uurimine loob selles sättes kasutatud viitamisest küllaltki ebaühtlase pildi. Seda seetõttu, et esiteks viitab enamik määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punkti c keeleversioone²¹, kuid siiski mitte kõik keeleversioonid²², kasutades mõistet „sellis[ed]“ või analoogilisi mõisteid, sama lõike punktile b, ja teiseks on punkti c mõnes keeleversioonis lihtsalt korratud eelmises punktis b kasutatud mõistet „äridokumendid“²³.

21 See kehtib järgmiste keeleversioonide suhtes: inglise keeles „(c) to take or obtain in any form copies of or extracts from such books or records;“, prantsuse keeles „(c) prendre ou obtenir sous quelque forme que ce soit copie ou extrait de ces livres ou documents;“, saksa keeles „(c) Kopien oder Auszüge gleich welcher Art aus diesen Büchern und Unterlagen anzufertigen oder zu erlangen;“, itaalia keeles „(c) fare o ottenere sotto qualsiasi forma copie o estratti dei suddetti libri o documenti;“, hispaania keeles „(c) hacer u obtener copias o extractos en cualquier formato de dichos libros o de la documentación;“, rumeenia keeles „[„a] ia sau [„a] obțină, sub orice formă, copii sau extrase din aceste registre și documente;“, bulgaaria keeles „[„в] да вземат или получават под всякаква форма копия или извлечения от тези книги или документи;“, tšehhi keeles „(c) kopírovat nebo získávat v jakékoli formě kopie nebo výpisy z těchto knih nebo záznamů;“, taani keeles „(c) at tage eller få kopi eller udskrift under enhver form af sådanne bøger eller forretningspapirer“], eesti keeles „(c) teha või saada mis tahes kujul koopiaid või väljavõtteid sellistest raamatupidamis- ja muudest dokumentidest;“, kreeka keeles „[„γ] να λαμβάνουν ή να αποκτούν υπό οποιαδήποτε μορφή αντίγραφο ή απόσπασμα των εν λόγω βιβλίων και εγγράφων“], horvaadi keeles „(c) uzeti ili zahtijevati u bilo kojem obliku primjerke ili izvatke iz navedenih poslovnih knjiga ili poslovne dokumentacije;“, läti keeles „(c) jebkādā veidā ņemt vai iegūt šo grāmatvedības dokumentu vai citu dokumentu izvilkkumu kopijas;“, leedu keeles „(c) paimti ar gauti tokių knygų ar dokumentų kopijas ar išrašus bet kokia forma;“, ungari keeles „(c) bármilyen formában elkészítsék vagy megszerezzék az ilyen könyvek vagy feljegyzések másolatát vagy kivonatát;“, hollandi keeles „(c) het maken of verkrijgen van afschriften of uittreksels, in welke vorm ook, van die boeken en bescheiden;“, poola keeles „(c) pobrania lub uzyskiwania w każdej formie kopii lub wyciągów z tych ksiąg lub rejestrów;“ ja rootsi keeles „(c) göra eller erhålla alla former av kopior av eller utdrag ur sådana räkenskaper och affärshandlingar;“].

22 See kehtib järgmiste keeleversioonide suhtes: malta keeles „(c) li jiehju jew jikseb f'kwalunkwe forma: kopji ta' jew estratti min dawn il-kotba jew rekords;“, slovaki keeles „(c) vyhotovit alebo získať akékoľvek kópie formulárov alebo výťahov z obchodných kníh a záznamov;“, sloveeni keeles „(c) odzamejo in pridobijo, ne glede na obliko, kopije ali izvlečke iz poslovnih knjig ali dokumentacije;“ ja soome keeles „(c) ottaa tai saada missä tahansa muodossa jäljennöksiä ja otteita kirjanpidosta tai asiakirjoista;“].

23 See kehtib järgmiste keeleversioonide suhtes: taani keeles „(c) at tage eller få kopi eller udskrift under enhver form af sådanne bøger eller forretningspapirer“], horvaadi keeles „(c) uzeti ili zahtijevati u bilo kojem obliku primjerke ili izvatke iz navedenih poslovnih knjiga ili poslovne dokumentacije;“, rootsi keeles „(c) göra eller erhålla alla former av kopior av eller utdrag ur sådana räkenskaper och affärshandlingar;“, slovaki keeles „(c) vyhotovit alebo získať akékoľvek kópie formulárov alebo výťahov z obchodných kníh a záznamov;“ ja sloveeni keeles „(c) odzamejo in pridobijo, ne glede na obliko, kopije ali izvlečke iz poslovnih knjig ali dokumentacije;“].

51. Tõlgendust, mille kohaselt määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punkti c kohaselt võib koopiaid teha üksnes sama lõike punkti b kohaselt eelnevalt kontrollitud dokumentidest, toetab teadaolevalt vaid määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punkti c portugali keelne versioon, kuna seal on juttu „kontrollitud dokumentidest“.²⁴ Arvestades kõiki teisi keeleversioone, mis on selles osas ebaselged, ei ole siiski üksnes portugali keelse versiooni sõnastuse põhjal võimalik teha järeldust sätte koostaja tahte kohta.²⁵

52. Pigem tuleb sellises olukorras tuvastada, et pelgalt määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punktide b ja c sõnastuse põhjal ei saa tuvastada, kas punktis c sätestatud õigus teha koopiaid puudutab üksnes dokumente, mida on punkti b kohaselt juba kontrollitud, või mitte. Seepärast ei tule sätte koostaja asjaomase tahte väljaselgitamiseks arvesse võtta mitte üksnes selle sätte sõnastust, vaid ka konteksti, ning selle õigusaktiga, mille osaks säte on, taotletavaid eesmärke.²⁶

53. Sellega seoses tuleb ühelt poolt esmalt rõhutada, et määrus nr 1/2003 annab komisjonile kontrollipädevuse, mille eesmärk on võimaldada komisjonil täita oma ülesannet kaitsta ühisturgu konkurentsimoonutuste eest ja karistada sel turul toime pandud konkurentsieeskirjade rikkumiste eest.²⁷

54. Teiselt poolt tuleb meenutada, et kuigi kartelliasjades algab vaidlusalune menetlus alles väidete teatavakstegemisega, on Euroopa Kohus siiski sõnaselgelt märkinud, et asjaomaste ettevõtjate kaitseõigus tuleb tagada ka juba kontrollile eelnevas menetluses. Nimelt, nagu märgib õigesti ka Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80, on oluline vältida, et kaitseõigusi selles menetlusstaadiumis pöördumatult kahjustataks. Eelkõige kehtib see järeldus kontrolli suhtes, kuna sellel võib olla määrav tähtsus tõendite kogumisel ettevõtjate õigusvastase tegevuse kohta.²⁸ Komisjonile antud kontrollipädevus on seega täpselt piiritletud.²⁹

55. Sellest tulenevalt kehtivad komisjoni kontrolliotsuste suhtes ranged põhjendamisnõuded. Selles staadiumis ei pea komisjon küll veel andma lõplikku õiguslikku hinnangut asjaoludele, milles asjaomaseid ettevõtjaid süüdistatakse,³⁰ ja tal on ka õigus otsida teabeallikaid, mis ei ole veel teada või mida ei ole täielikult nimetatud³¹. Komisjoni kontrolliotsustes tuleb siiski ära märkida asjaomase

24 „c) Tirar ou obter sob qualquer forma cópias ou extractos dos documentos controlados;“.

25 Vt 12. novembri 1969. aasta kohtuotsus Stauder (29/69, EU:C:1969:57, punkt 3); 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus Confédération paysanne (C-298/12, EU:C:2013:630, punkt 22), ja 4. veebruari 2016. aasta kohtuotsus C & J Clark International ja Puma (C-659/13 ja C-34/14, EU:C:2016:74, punkt 122).

26 Vt 14. juuni 2012. aasta kohtuotsus Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, punkt 61); 14. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Vodafone (C-395/14, EU:C:2016:9, punkt 40), ja 25. jaanuari 2018. aasta otsus komisjon vs. Tšehhi Vabariik (C-314/16, EU:C:2018:42, punkt 47).

27 Vt 21. septembri 1989. aasta kohtuotsus Hoechst vs. komisjon (46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 25); 22. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, punkt 42), ja 25. juuni 2014. aasta kohtuotsus Nexans ja Nexans France vs. komisjon (C-37/13 P, EU:C:2014:2030, punkt 33).

28 Vt 21. septembri 1989. aasta kohtuotsus Hoechst vs. komisjon (46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 15); 7. jaanuari 2004. aasta kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, punkt 63), ning Üldkohtu 14. novembri 2012. aasta otsus Nexans France ja Nexans vs. komisjon (T-135/09, EU:T:2012:596, punkt 41).

29 Vt 22. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, punkt 44) ja 18. juuni 2015. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon (C-583/13 P, EU:C:2015:404, punkt 31).

30 Vt selle kohta üksikasjalikult 25. juuni 2014. aasta kohtuotsus Nexans ja Nexans France vs. komisjon (C-37/13 P, EU:C:2014:2030, punktid 35–37 ning seal viidatud kohtupraktika) ja minu ettepanek kohtuasjas Nexans ja Nexans France vs. komisjon (C-37/13 P, EU:C:2014:223, punktid 48 ja 49 ning seal viidatud kohtupraktika).

31 Vt selle kohta 21. septembri 1989. aasta kohtuotsus Hoechst vs. komisjon (46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 27); 17. oktoobri 1989. aasta kohtuotsus Dow Benelux vs. komisjon (85/87, EU:C:1989:379, punkt 38), ja 17. novembri 2005. aasta kohtumäärus Minoan Lines vs. komisjon (C-121/04 P, ei avaldata, EU:C:2005:695, punkt 36).

kontrolli ese ja eesmärk, et asjaomastel ettevõtjatel oleks võimalik mõista oma koostöökohustuse ulatust ja säilitada samal ajal oma kaitseõigused.³² Komisjon peab seega võimalikult täpselt ära näitama, mida otsitakse ja millistele punktidele on uurimine suunatud, ega saa mingil juhul teha uurimist ilma konkreetsete kahtlusteta pisteliselt (nn *fishing expeditions*).³³

56. Järelikult saab komisjon kontrolli käigus otsida vaid neid dokumente, mis on kontrolliotsuses nimetatud kontrolli eseme ja eesmärgi seisukohast olulised, ja saab ainult neid dokumente ka toimikutesse lisada ja hiljem tõenditena kasutada. Seda seetõttu, et vaid nii on võimalik tagada, et kartellimenetluses ei kasutata tõendeid, mis on saadud asjaomaste ettevõtjate kaitseõigusi rikkudes.³⁴ Seepärast saab ka uurimise käigus juhuslikult leitud dokumente, mis ei seonu kontrolli esemega, kasutada vaid selleks, et põhistada esialgset kahtlust ja alustada uut kontrolli, mille ese on teistsugune.³⁵

57. Seda arvestades ei ole kahtlust selles, et komisjon ei või lisada toimikutesse dokumente ja kasutada neid seejärel tõenditena, kui ta ei ole eelnevalt kontrollinud, kas dokumendid on asjaomase kontrolli eseme seisukohast olulised. Vastasel korral jäetaks asjaomased ettevõtjad sisuliselt menetluslike tagatisteta ja ebaseaduslikult saadud tõendite kasutamisele ei seataks mingeid piire.

58. Selles mõttes tuleneb määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 ülesehitusest kontrolli raames tehtavate menetlustoimingute loogiline järjestus, nimelt et enne andmete ja dokumentide lisamist komisjoni menetlustoimikutesse tuleb igal juhul hinnata nende olulisust asjaomase kontrolli eseme seisukohast. Erinevalt Nexansi argumentidest ei nähtu aga artikli 20 lõikest 2 tingimata seda, millises kronoloogilises järjestuses tuleb andmed enne nendest koopiade tegemist läbi vaadata. See peab paika eelkõige juhul, kui koopiad tehakse alguses puhtalt läbivaatamise eesmärgil.

59. Kui komisjonilt võetaks võimalus teha andmetest koopiaid ilma eelneva läbivaatamiseta, siis piirataks komisjoni pädevust ebaproportsionaalselt, juhul *kui on tagatud*, et seejuures on tegemist vaid tehnilise vahesammuga nende andmete hindamise raames ja *lõpptulemusena ei lisata dokumente toimikutesse ilma eelneva hindamiseta*. Apellatsioonkaebuse esitajad ei eita, et käesoleval juhul oli asi nii.³⁶

60. Kontrolliga kaasneb aga ettevõtja privaatsfääri riive ja nõue kaitsta iga isiku – nii füüsilise kui ka juriidilise – privaatsfääri avaliku võimu omavolilise või ebaproportsionaalse sekkumise eest on Euroopa Liidu õiguse üldpõhimõte,³⁷ mis on kodifitseeritud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 7.

32 Vt 21. septembri 1989. aasta kohtuotsus Hoechst vs. komisjon (46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 29); 22. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, punkt 47); 25. juuni 2014. aasta kohtuotsus Nexans ja Nexans France vs. komisjon (C-37/13 P, EU:C:2014:2030, punkt 34); 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus České dráhy vs. komisjon (C-538/18 P ja C-539/18 P, EU:C:2020:53, punktid 40–43), ja minu ettepanek kohtuasjas Nexans ja Nexans France vs. komisjon (C-37/13 P, EU:C:2014:223, punktid 44 ja 52 ning seal viidatud kohtupraktika).

33 Vt selle kohta minu ettepanek kohtuasjas Nexans ja Nexans France vs. komisjon (C-37/13 P, EU:C:2014:223, punktid 43 ja 52).

34 Vt selle kohta 17. oktoobri 1989. aasta kohtuotsus Dow Benelux vs. komisjon (85/87, EU:C:1989:379, punktid 17 ja 18); 15. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P kuni C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, punkt 300); 22. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, punkt 48); 18. juuni 2015. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon (C-583/13 P, EU:C:2015:404, punktid 58 ja 60), ja 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus České dráhy vs. komisjon (C-538/18 P ja C-539/18 P, EU:C:2020:53, punkt 99).

35 Vt selle kohta 17. oktoobri 1989. aasta kohtuotsus Dow Benelux vs. komisjon (85/87, EU:C:1989:379, punkt 19); 15. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P kuni C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, punktid 301–305), ja 18. juuni 2015. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon (C-583/13 P, EU:C:2015:404, punkt 59).

36 Vt eespool käesoleva ettepaneku punkt 28.

37 Vt 21. septembri 1989. aasta kohtuotsus Hoechst vs. komisjon (46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 19); 22. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, punkt 27), ja 17. novembri 2005. aasta kohtumäärus Minoan Lines vs. komisjon (C-121/04 P, ei avaldata, EU:C:2005:695, punkt 30).

61. See ei tähenda aga, et komisjonile määruse nr 1/2003 artiklist 20 tulenevat pädevust tuleb – nagu väidab Nexans – *per se* tõlgendada kitsendavalt. Kõnealust pädevust tuleb tõlgendada ja käsitleda hoopis nii, et tagatud on kõnealuste ettevõtjate õiguste täielik järgimine. Komisjoni pädevuse kasutamise piirangud ei ole nimelt kehtestatud piirangute enda pärast, vaid nende eesmärk on tagada kõnealuste õiguste järgimine.³⁸

62. Kaitseõigused ja selliste õiguste kaitse nagu Nexansi viidatud advokaadi kutsesaladus või paralleelses kohtuasjas Prysmian ja Prysmian Cavi e Sistemi vs. komisjon³⁹ märgitud õigus eraelu kaitsele on aga tagatud, kui komisjon – nagu käesoleval juhul – teeb andmetest küll ilma eelneva läbivaatamiseta koopiad, kuid asjaomaste ettevõtjate kõnealuseid kaitseõigusi täielikult järgides, st eelkõige ettevõtjate advokaatide juuresolekul uurib seejärel, kas andmed on kontrolli eseme seisukohast olulised, enne kui lisab oluliseks tunnistatud dokumendid menetlustoimikusse ja kustutab ülejäänud andmete koopiad.

63. Isegi kui äriühingu kõvaketastel on ka isiklikke või advokaadi kutsesaladusega kaitstud andmeid, millest tehakse alguses samuti koopiad, vaadatakse hiljem kõik koopiad läbi, tõenditena kõne alla tulevad dokumendid eraldatakse ülejäänud dokumentidest ja ülejäänud dokumendid kustutatakse, nagu seda tehti ka käesoleval juhul.⁴⁰ Seepärast ei kujuta selline läbivaatamise eesmärgil koopiategemine suuremat riivet kui läbivaatamine ise.

64. Erinevalt apellatsioonkaebuse esitajate asjaomastest etteheidetest märgib komisjon käesolevas apellatsioonimenetluses, ilma et apellatsioonkaebuse esitajad oleksid sellele vastu vaieldud, et mingil juhul ei saa lähtuda sellest, et ta on meelevaldselt kõik kõikidele Nexansi andmekandjatele ja kõvaketastele salvestatud andmed vahet tegemata ja pisteliselt sõna otseses mõttes nagu hiiglasliku andmeimuriga „ära imenud“. Enda sõnul tegi komisjon koopiad vaid andmetest, mis tunnistati eelnevalt kontrolli eseme seisukohast potentsiaalselt olulisteks, kuna need olid salvestatud nende isikute arvutitesse või andmekandjatele, kellel oli kontrolli esemeks oleva väidetava rikkumise raames kande roll.⁴¹

65. Nagu komisjon õigusega märgib, võib andmete indekseerimine infotehnoloogia abil ja sellele järgnev indekseeritud andmete läbivaatamine pealegi võtta märkimisväärselt aega. See on nii seda enam, et ettevõtjad salvestavad praegu väga suures koguses andmeid elektrooniliselt. Seepärast on igati otstarbekas teha andmetest koopiad, et seadmeid või andmekandjaid, millele olid need andmed algul salvestatud, uuesti vabastada ja mitte neid hõivata kogu selle aja vältel, mida kontroll hõlmab.

66. Seda arvestades näib, et üldine keeld teha ilma eelneva kontrollimiseta andmetest koopiaid on asjakohatu ja lõppkokkuvõttes põhjendamatu takistus, mis ei luba komisjonil teostada kontrollipädevust ja läheb kaugemale sellest, mis on vajalik asjaomaste ettevõtjate õiguste kaitseks. Selline keeld võtaks seega kontrollilt, mis on üks instrument, mida komisjon vajab aluslepingute valvuri ülesande täitmiseks konkurentsi valdkonnas, suures osas kasuliku mõju.⁴²

38 Vt selle kohta 21. septembri 1989. aasta kohtuotsus Hoechst vs. komisjon (46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 28); 17. oktoobri 1989. aasta kohtuotsus Dow Benelux vs. komisjon (85/87, EU:C:1989:379, punkt 19), ja 18. juuni 2015. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon (C-583/13 P, EU:C:2015:404, punkt 28 jj ning punkt 59); vt ka Üldkohtu 6. septembri 2013. aasta otsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon (T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punktid 79–84).

39 Kohtuasi C-601/18 P, vt eespool käesoleva ettepaneku 3. joonealune märkus.

40 Vt kontrolli käigu kohta käesolevas asjas eespool käesoleva ettepaneku punktid 23–28.

41 Vt eespool käesoleva ettepaneku punktid 24–26.

42 Vt selle kohta 17. oktoobri 1989. aasta kohtuotsus Dow Benelux vs. komisjon (85/87, EU:C:1989:379, punkt 19); 18. juuni 2015. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt vs. komisjon (C-583/13 P, EU:C:2015:404, punkt 59), ja 17. novembri 2005. aasta kohtumäärus Minoan Lines vs. komisjon (C-121/04 P, ei avaldata, EU:C:2005:695, punkt 36).

67. Lõpetuseks tuleb seega märkida, et komisjonil on määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punkti c alusel õigus asjaomaste andmete hindamise vaheetapina teha andmetest koopiaid, eeldusel et see on asjaomase kontrolli läbiviimise seisukohast otstarbekas, toimikutesse ei lisata andmeid, mille asjakohasust asjaomase kontrolli eseme seisukohast ei ole eelnevalt kontrollitud, ja kõik muud andmed pärast läbivaatamist kustutatakse. Kui need tingimused on täidetud, siis ei pea komisjon tõendama, et andmetest koopiaid tegemine ei olnud mitte ainult otstarbekas, vaid oli ka hädavajalik, kuna kontrolli tegemine andmetest eelnevalt koopiaid tegemata oleks olnud võimatu.

68. Eespool esitatud arutluskäigu kohaselt tuleb apellatsioonkaebuse esimene väide põhjendamatusel tõttu tagasi lükata.

3. Komisjoni kontrollipädevuse ruumiline piirang (apellatsioonkaebuse teine ja kolmas väide)

69. Eespool esitatud kaalutlustega ei ole siiski veel vastatud küsimusele, kas komisjon peab andmetest tehtud koopiaid kontrollima ettevõtja ruumides või võib ta neid läbi vaadata ka enda ruumides Brüsselis.

70. Komisjoni ruumides läbivaatamise vastu on suunatud apellatsioonkaebuse esitajate apellatsioonkaebuse teine ja kolmas väide, mis tugineb eelkõige määruse nr 1/2003 artikli 20 lõigete 1 ja 2 sõnastusele, süstemaatilisele järjekindlusetusele laiendava tõlgendamise korral ja kontrolliotsuse sõnastusele endale.

a) Määruse nr 1/2003 artikli 20 lõigete 1 ja 2 tõlgendamine (apellatsioonkaebuse teine väide)

71. Nexansi argumendid, mille kohaselt ei ole komisjonil õigust kontrolli käigus ettevõtja juures kopeeritud andmeid vaadata hiljem läbi enda ruumides Brüsselis, lükkas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 60–64 tagasi sisuliselt põhjendusega, et määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punktist b ei nähtu, et ettevõtja raamatupidamis- ja muude äridokumentide hindamine peab toimuma üksnes ettevõtja ruumides. Viidatud sätte kohaselt peab komisjon ettevõtja dokumente oma ruumides läbi vaadates tagama kontrollitavale ettevõtjale vaid samad tagatised nagu juhul, kui kontroll toimuks kohapeal, ja seda käesoleval juhul ka tehti.

72. Ka nende järelduste tegemisel ei ole õigusnorme rikutud.

73. Erinevalt Nexansi seisukohast ei nähtu määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 1 sõnastusest, mille kohaselt võib komisjon „korraldada *ettevõtjate* [...] puhul kogu vajaliku kontrolli“, et kogu kontroll peab tingimata toimuma ettevõtja ruumides.

74. Peab paika, et määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 1 sõnastus „ettevõtjate [...] puhul“ loob seose kontrollitavate ettevõtjate ruumidega. See on loogiline, kuna kontroll algab paratamatult ettevõtja ruumides. Kõnealune sõnastus ei välista aga seda, et ettevõtja ruumides kopeeritud andmeid hinnatakse seejärel komisjoni ruumides, et selgitada välja, kas need on asjaomase kontrolli eseme seisukohast olulised.

75. Sama kehtib määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 üldise ülesehituse kohta. Viidatud lõike ülesehitusest nähtub, et selle sättega soovis seadusandja anda komisjonile vajaliku pädevuse kontrolli tegemiseks asjaomaste ettevõtjate ruumides (ruumidesse sisenemine, dokumentide kontrollimine, koopiaid tegemine, ruumide ja dokumentide pitseerimine ning ettevõtja esindajate küsitlemine). Kuid ka see ei keela ettevõtja ruumides alustatud kontrolli jätkata komisjoni ruumides.

76. Kontrolli selline jätkamine komisjoni ruumides ei kujuta endast võrreldes kontrolli läbiviimisega ettevõtja ruumides iseenesest asjaomaste ettevõtjate õiguste täiendavat riivet, mis oleks sedavõrd raske, et õigus selleks peaks olema sõnaselgelt ette nähtud ja seda ei saaks tuletada määruse nr 1/2003 artikli 20 lõigetes 1 ja 2 ette nähtud õigustest, kui neid tõlgendatakse asjaomaste ettevõtjate õiguste kaitse vajadust arvestades.

77. See on nii seda enam, et määruses nr 1/2003 ette nähtud õigused – nagu juba märgitud – võimaldavad komisjonil tõhusalt ära hoida konkurentsieeskirjade rikkumisi.⁴³ Arvestades seda, et ettevõtjate loodud ja salvestatud elektrooniliste andmete maht on just alates määruse nr 1/2003 jõustumisest märkimisväärselt suurenenud, on igati põhjendatud anda komisjonile võimalus viia selliste andmete ajamahukas hindamine läbi enda ruumides ja mitte siduda komisjoni töötajaid ülemäära pikaks ajaks kontrollitava ettevõtja ruumidega, mis on pealegi väga kulukas.

78. Seda arvestades ei ole küll nõutav, et komisjoni õigust kontrollida andmeid enda ruumides piiratakse juhtudega, mil näiteks tehnilistel põhjustel ei ole andmeid võimalik kontrollida kohapeal. Komisjoni otsus kontrollida andmeid enda ruumides ja mitte asjaomase ettevõtja ruumides peab aga olema konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades otstarbekas ja põhjendatud näiteks sellega, et kuigi komisjon on andmeid juba teatava aja kohapeal kontrollinud, vajavad väga paljud andmed ikka veel läbivaatamist.

79. Käesolevas asjas tuleneb põhjendatus ka sellest, et kõnealused andmed tehti kättesaadavaks alles ettevõtja juures toimunud kontrolli lõpus.⁴⁴ Samamoodi on komisjoni ruumides toimuv läbivaatamine põhjendatud, kui ettevõtjat – nagu käesoleval juhul – esindavad juba Brüsselis resideerivad advokaadid, kellel on ilma suuremate jõupingutusteta võimalik andmete läbivaatamisel juures viibida.

80. Apellatsioonkaebuse esitajad ei esita seevastu väiteid, mis tõendaksid, et käesoleval juhul ei olnud kontrolli läbiviimine komisjoni ruumides otstarbekas, vaid toimus üksnes komisjoni „mugavuse“ huvides.

81. Nagu juba andmetest koopiategemisel, mida kirjeldati eespool,⁴⁵ nii on ka nende andmete hindamisel komisjoni ruumides määrav see, et ei rikuta asjaomaste ettevõtjate kaitseõigusi.

82. Üldkohus sedastas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 60 õigesti, et komisjon peab ajal, mil ta kontrollib dokumente oma ruumides, kohaldama uuritavate ettevõtjate suhtes samu tagatisi, mida tuleb kohaldada kohapealse kontrolli korral. Nagu eespool märgitud, on kontrolli raames määrav see, et menetlustoimikusse lisatakse vaid need dokumendid, mille asjakohasus kontrolli eseme ja otstarbe seisukohast on tõendatud, kuna vaid nii on võimalik tagada, et kartellimenetluses ei kasutata tõendeid, mis on saadud asjaomaste ettevõtjate õigusi rikkudes.⁴⁶ Selleks on hädavajalik, et kõnealuste ettevõtjate advokaadid on ajal, mil komisjon kõiki andmeid ja dokumente läbi vaatab, kogu aeg kohal ja omavad ülevaadet sellest, millised dokumendid tunnistas komisjon asjakohasteks.

83. Tõsiasi, et komisjon võtab ettevõtja juures kopeeritud andmed Brüsselisse kaasa ja vaatab need seal oma ruumides läbi, ei või seega mingil juhul kaasa tuua seda, et andmed väljuvad asjaomase ettevõtja kontrolli alt ja et komisjon tutvub nendega sõltuvalt oma soovist. Tagatud peab pigem olema see, et komisjon võtab andmed kaasa pitseeritult ja tutvub nendega üksnes ettevõtja advokaatide juuresviibimisel, mida käesolevas asjas ka tehti.⁴⁷ Andmete sellise pitseeritud transpordiga luuakse pealegi – nagu komisjon kohtuistungil õigesti märkis – järjepidevus ettevõtja ruumides alustatud ja komisjoni ruumides jätkatud kontrolli vahel.

43 Vt selle kohta eespool käesoleva ettepaneku punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika.

44 Vt eespool käesoleva ettepaneku punktid 23–26.

45 Vt selle kohta eelkõige eespool käesoleva ettepaneku punktid 57–63.

46 Vt eespool käesoleva ettepaneku punktid 54–57 ja seal viidatud kohtupraktika.

47 Vt eespool käesoleva ettepaneku punktid 23–28 ja vaidlustatud kohtuotsuse punktid 63 ja 81.

84. Peale selle ei oleks kooskõlas ka kontrollitud ettevõtjate kaitseõiguste järgimise nõudega see, kui kontrolli läbiviimine Brüsselis asuvates komisjoni ruumides paneks neile ettevõtjatele ebaproportsionaalselt suure koormuse või tekitaks neile ebaproportsionaalselt suuri kulusid. On tõsi, et kontrolli raames peavad ettevõtjad tegema komisjoniga koostööd. Seda koostööd tuleb siiski teha vaid komisjoni nende nõuete täitmiseks, mis on asjakohased, ja koostöö ei või panna ettevõtjatele ülemäära suurt koormust.⁴⁸

85. Sellega seoses väidab Nexans, et kui komisjon saab vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punktidele b ja c ettevõtja juures kopeeritud andmeid läbi vaadata oma ruumides Brüsselis, peaks komisjon sama lõike punktiga e antud õigust küsitleda kontrollitud ettevõtja töötajaid kasutama samuti oma ruumides. See on aga vastuolus komisjoni kontrollipädevuse lõpliku regulatsiooniga.

86. Arvestades kõnealusele õigusnormile ajaliselt eelnenud õigusnormi, nimelt määruse nr 17⁴⁹ artikli 14 lõike 1 punkti c, tuleb tõdeda, et selles veel sisalduv lauseosa, mille kohaselt võib suulisi selgitusi nõuda „kohapeal“, on määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punktist e välja jäetud. Viidatud sätet arvestades ei ole ettevõtja töötajate küsitlused Brüsselis *per se* välistatud. See peab aga paika vaid juhul, kui sellega seonduv koormus ei ole ettevõtja jaoks ebaproportsionaalne.

87. Samuti ei või nõue, et kontrolli tegemisel komisjoni ruumides peavad kogu aeg juures viibima asjaomaste ettevõtjate advokaadid, ja eelkõige selle nõudega seotud kulud tekitada kõnealustele ettevõtjatele ebaproportsionaalset koormust võrreldes kontrolliga ettevõtjate endi ruumides.

88. Käesolevas asjas ei esita Nexans aga väiteid, millest nähtuks, et komisjoni ruumides toimuv kontroll oleks tekitanud kõnealusele ettevõtjale ebaproportsionaalse koormuse, ja seda ei saa eeldada ka muul alusel.

89. Erinevalt Nexansi argumentidest ei ole määruse nr 1/2003 artikli 20 lõigete 1 ja 2 tõlgendus, mille kohaselt võib komisjon kontrolli jätkata enda ruumides, lõpuks vastuolus ka sama määruse teiste sätetega.

90. Nexansi sõnul jääks määruse nr 1/2003 artikli 21 lõige 4, mis viitab seoses „muude ruumide kontrollimisega“ määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punktidest a–c tulenevatele õigustele, sisutühjaks, kui komisjoni õigus kontrollida dokumente väljaspool ettevõtja ruume tuleneks juba artiklist 20 endast.

91. Nagu komisjon õigusega rõhutab, puudutab määruse nr 1/2003 artikkel 21 siiski täiesti teistsugust olukorda kui sama määruse artiklis 20 sätestatud kontroll. Artikkel 21 annab komisjonile nimelt õiguse viia kontroll läbi ja koguda tõendeid muudes ruumides kui ettevõtja äriruumid, näiteks ettevõtja töötajate kodus või transpordivahendites, ja viitab sellega seoses artikli 20 lõike 2 punktidest a–c tulenevatele õigustele. Artikli 20 lõike 2 punkti b tõlgendus, mille kohaselt võib vastavalt sama lõike punktile c ettevõtja äriruumides kopeeritud andmete kontrollimist jätkata väljaspool ettevõtja äriruume, ei avalda seega mingit mõju määruse nr 1/2003 artikli 21 kohaldamisalale.

48 Vt selle kohta 21. septembri 1989. aasta kohtuotsus Hoechst vs. komisjon (46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, punkt 19), ja 22. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, punktid 27, 50, 52 ning punktid 76–80); vt selle kohta seoses ettevõtjatele suunatud teabenõuetega ka kohtujurist Wahli ettepanek kohtuasjas Italmobiliare vs. komisjon (C-268/14 P, EU:C:2015:697, punkt 96 jj).

49 Nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määrus: esimene määrus asutamislepingu artiklite 85 ja 86 rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3).

92. Kokkuvõtlikult tuleb seega tuvastada, et komisjonil on määruse nr 1/2003 artikli 20 lõigete 1 ja 2 alusel õigus vaadata kontrolli käigus ettevõtja ruumides kopeeritud andmed hiljem läbi enda ruumides, kui see on asjaomase kontrolli läbiviimise seisukohast otstarbekas ja kontrollitud ettevõtjale antakse kaitseõiguste osas samad tagatised nagu ettevõtja enda ruumides toimuva kontrolli puhul. Kui need nõuded on täidetud, siis ei pea komisjon tõendama, et kontrolli tegemine ettevõtja ruumides oleks olnud täiesti võimatu.

93. Seega tuleb ka apellatsioonkaebuse teine väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

b) Kontrolli väidetav ruumiline piirang, mis tuleneb kontrolliotsusest endast (apellatsioonkaebuse kolmas väide)

94. Apellatsioonkaebuse kolmanda väitega märgivad apellatsioonkaebuse esitajad, et Üldkohus rikkus õigusnorme, lükates tagasi argumendi, mille kohaselt tulenes komisjoni kontrolliõiguse piirdumine Nexansi ruumidega ka kontrolliotsuse sõnastusest endast. Kontrolliotsuses on nimelt märgitud, et „[k]ontroll võidakse läbi viia kõigis ettevõtja poolt kontrollitavates ruumides, eelkõige kontoris, mis asub järgmisel aadressil: [...]“.⁵⁰

95. Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 67 lükkas Üldkohus selle argumendi tagasi põhjendusega, et kontrolliotsusest nähtub küll see, et kontroll võis toimuda nimetatud kohtades, kuid ei nähtu seda, et kontroll pidi toimuma ainult seal. Seega ei keelanud kontrolliotsus komisjonil jätkata kontrolli Brüsselis.

96. Vastupidi Nexansi väitele ei ole selle järelduse tegemisel õigusnorme rikutud.

97. Nexansi enda viidatud Üldkohtu otsusele *Lines vs. komisjon* osutades märkis komisjon õigesti, et aadress on esitatud vaid eesmärgiga anda komisjonile õigus siseneda nimetatud juriidilise isiku ruumidesse, aga just nimelt vaid selle isiku ruumidesse. See tähendab, et kontrolliotsusele tuginedes ei või komisjon siseneda mõne muu juriidilise isiku ruumidesse ja teha seal kontrolli.⁵¹

98. Seega ei keela kontrolliotsus komisjonil vaadata kontrolliotsuses nimetatud ettevõtja juures kopeeritud andmeid hiljem läbi enda ruumides, kui on samuti tagatud, et kontrolli toimumise ajal ei välju andmed kordagi ettevõtja kontrolli alt; see tingimus oli käesoleval juhul täidetud.⁵²

99. Peale selle on väär ka apellatsioonkaebuse esitajate väide, et selleks et kontrolliotsus hõlmaks ka kontrolli komisjoni ruumides, oleks kontrolliotsus pidanud määruse nr 1/2003 artikli 20 asemel olema tehtud artikli 21 alusel. Nimelt nagu eespool juba kirjeldatud,⁵³ puudutab artikkel 21 kontrolli läbiviimist muudes ruumides kui ettevõtja äriruumid, näiteks ettevõtja töötajate kodus või transpordivahendites, ja seega hoopis teistsugust olukorda kui käesolevas asjas, kus artikli 20 alusel ettevõtja äriruumides alustatud kontrolli jätkatakse komisjoni ruumides.

100. Järelikult tuleb ka apellatsioonkaebuse kolmas väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

⁵⁰ Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 66.

⁵¹ Üldkohtu 11. detsembri 2003. aasta otsus *Minoan Lines vs. komisjon* (T-66/99, EU:T:2003:337, punkt 83), mis jäeti 17. novembri 2005. aasta kohtumäärusega *Minoan Lines vs. komisjon* (C-121/04 P, ei avaldata, EU:C:2005:695) muutmata.

⁵² Vt eespool käesoleva ettepaneku punktid 28, 59, 62, 82 ja 83.

⁵³ Vt eespool käesoleva ettepaneku punkt 91.

B. Trahviga seotud väited (apellatsioonkaebuse neljas ja viies väide)

101. Apellatsioonkaebuse neljandas ja viiendas väites vaidlevad apellatsioonkaebuse esitajad vastu Üldkohtu järeldustele trahvi arvutamise kohta. Apellatsioonkaebuse neljas väide puudutab Üldkohtu õigust komisjoni määratud trahvi piiramatult kontrollida, apellatsioonkaebuse viies väide käsitleb seevastu Üldkohtu väidetavat hindamisviga.

1. Üldkohtu kasutatud õigus määratud trahvi piiramatult kontrollida (apellatsioonkaebuse neljas väide)

102. Apellatsioonkaebuse neljandas väites märgivad apellatsioonkaebuse esitajad, et Üldkohus hindas valesti seda, millise ulatusega on tema pädevus vastavalt ETL artiklile 261 koosmõjus määruse nr 1/2003 artikliga 31 piiramatult kontrollida komisjoni määratud trahvi.

103. Selle kohta tuleb märkida, et Üldkohtul on ainsana pädevus kontrollida, kuidas komisjon on igal üksikjuhtumil hinnanud õigusvastase tegevuse raskust. Apellatsioonimenetluses on Euroopa Kohtu kontrolli eesmärk esiteks analüüsida, kas Üldkohus võttis õiguslikult korrektselt arvesse kõiki olulisi tegureid teatud tegevuse raskuse hindamisel ETL artikli 101 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 seisukohast, ning teiseks kontrollida, kas Üldkohus vastas õiguslikult piisavalt kõigile argumentidele, millega põhjendati trahvi tühistamise või vähendamise nõuet.⁵⁴

104. Käesolevas asjas leiavad apellatsioonkaebuse esitajad, et määratud trahvi, mille põhisumma suurus oli 15% müügiväärtusest, oleks tulnud vähendada, kuna rikkumisel ei olnud nende hinnangul mõju asjaomasele turule või oli see mõju vaid piiratud. Üldkohus viitas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 156 aga pelgalt suuniste määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta⁵⁵ (edaspidi „2006. aasta suunised“) punktile 22, milles rikkumise mõju turule ei ole nimetatud trahvi arvutamisel arvessevõetava määrava tegurina. Kuna Üldkohus jättis hindamata apellatsioonkaebuse esitajate argumendi ega kasutanud oma pädevust komisjoni otsust piiramatult kontrollida, rikkus Üldkohus õigusnorme.

105. Selle argumendi edukus sõltub sellest, kas aluseks võtta vaidlustatud kohtuotsuse punkti 156 versioon menetluskeeles, milleks on inglise keel, või selle punkti versioon Üldkohtu töökeeles, milleks on prantsuse keel, ning vaidlustatud kohtuotsuse kõik ülejäänud keeleversioonid.

106. Lähtuda tuleb sellest, et täielik kontrollipädevus, mis on ETL artikli 261 kohaselt antud liidu kohtule määruse nr 1/2003 artikliga 31, annab kohtule õiguse lisaks pelgale karistuse seaduslikkuse kontrollile asendada komisjoni hinnang enda omaga ja seega määratud trahv või karistusmakse tühistada, seda vähendada või suurendada.⁵⁶

54 17. detsembri 1998. aasta kohtuotsus Baustahlgewebe vs. komisjon (C-185/95 P, EU:C:1998:608, punkt 128); 28. juuni 2005. aasta kohtuotsus Dansk Rørindustri jt vs. komisjon (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P kuni C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 244), ja 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Infineon Technologies vs. komisjon (C-99/17 P, EU:C:2018:773, punkt 192).

55 ELT 2006, C 210, lk 2.

56 15. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P kuni C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, punkt 692); 8. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Chalkor vs. komisjon (C-386/10 P, EU:C:2011:815, punkt 63), ja 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Infineon Technologies vs. komisjon (C-99/17 P, EU:C:2018:773, punkt 193).

107. Olgugi et selle pädevuse teostamine ei ole küll samaväärne omal algatusel kontrollimisega⁵⁷, peab liidu kohus harta artikli 47 tähenduses täieulatusliku kohtuliku kontrolli nõuete täitmiseks seoses trahviga ELTL artiklites 261 ja 263 ette nähtud pädevuse teostamisel analüüsima iga õiguslikku või faktilist argumenti, millega soovitakse tõendada, et trahvisumma ei vasta rikkumise raskusele ja kestusele.⁵⁸

108. Kui tugineda vaidlustatud kohtuotsuse prantsuskeelsele ning kõigile ülejäänud keeleversioonidele peale inglise keele, on Üldkohtu järeldused vaidlustatud kohtuotsuse punktis 156 erinevalt apellatsioonkaebuse esitajate väidetust viidatud kohtupraktika nõuetega kooskõlas.

109. Peab paika, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 156 lükkas Üldkohus 2006. aasta suuniste punktile 22 viidates tagasi argumendi, mille kohaselt oleks komisjon pidanud arvesse võtma turule avalduva mõju väidetavat puudumist, ja märkis selle kohta, et komisjon ei pea raskendava või kergendava asjaoluna tingimata arvesse võtma tegelikku mõju turule või selle puudumist.

110. Peale selle märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse prantsuskeelses ning kõigis ülejäänud keeleversioonides peale inglise keele aga, et piisab, *nagu käesolevas asjas*, kui aluseks võetava osakaalu müügiväärtusest tase, mille komisjon on kindlaks määranud, on põhjendatav muude teguritega, mis võivad selle sätte kohaselt mõjutada rikkumise raskuse kindlaksmääramist, nagu rikkumise laad, kõikide asjasse puutuvate ettevõtjate turuosa kokku ja rikkumise geograafiline ulatus.

111. Esitatud arutluskäigust nähtub, et Üldkohus ei lükanud turule avalduva mõju väidetava puudumise argumenti – nagu väitis Nexans – tagasi pelgalt üldise viitega 2006. aasta suunistele. Lauseosa „nagu käesolevas asjas“ näitab, et Üldkohtu hinnangu ja kontrolli põhjal oli konkreetsel juhul osakaal müügiväärtusest, mille võttis komisjon aluseks trahvi põhisumma arvutamisel, olenemata turule avalduva mõju võimalikust puudumisest, põhjendatud 2006. aasta suunistes nimetatud muude teguritega nagu rikkumise laad. Kuna prantsuse keel on Üldkohtu töökeel, tuleb lähtuda sellest, et Üldkohus on prantsuskeelses versioonis toodud lauseosa „nagu käesolevas asjas“ („comme en l'occurrence“) lisanud teadlikult ning et prantsuskeelne versioon kajastab käesoleval juhul seega Üldkohtu hinnangut.

112. Seega ei saa Üldkohtule ette heita, et Üldkohus ei hinnanud piisavalt Nexansi esitatud argumente ega kasutanud piisavalt oma õigust komisjoni trahviotsust piiramatult kontrollida. Kuna vaidlustatud kohtuotsuse ingliskeelse versiooni punktis 156 puudub lauseosa „nagu käesolevas asjas“, on selles kohtuotsuses menetluskeeles rikutud siiski õigusnormi, mis üldjuhul peaks kaasa tooma otsuse tühistamise. Nimelt ei ole ilma kõnealuse lauseosata võimalik tuvastada, et trahvi piiramatul kontrollimisel kasutas Üldkohus piisavalt oma pädevust. Seetõttu tuleks kohtuasi saata Üldkohtusse uuesti läbivaatamiseks. Kuna aga kõnealuse lauseosa puudumine vaidlustatud kohtuotsuse ingliskeelses versioonis on ilmselgelt tingitud vaid tõlkeveast, saab Üldkohus õigusnormi niisuguse rikkumise enne Euroopa Kohtu otsust kooskõlas oma kodukorra artikliga 164 parandada. Sellist lahendust tuleks igal juhul eelistada vaidlustatud kohtuotsuse tühistamisele ja kohtuasja Üldkohtusse tagasisaatmisele, kuna viimati nimetatu pikendaks vaid asjatult menetlust ning tooks endaga kaasa lisakulud, muutmata lõppkokkuvõttes midagi, sest tagasisaatmise korral jätaaks Üldkohus hagi uuesti samadel kaalutlustel –

57 8. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Chalkor vs. komisjon (C-386/10 P, EU:C:2011:815, punkt 64); 10. juuli 2014. aasta kohtuotsus Telefónica ja Telefónica de España vs. komisjon (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punkt 213), ja 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Infineon Technologies vs. komisjon (C-99/17 P, EU:C:2018:773, punkt 194).

58 10. juuli 2014. aasta kohtuotsus Telefónica ja Telefónica de España vs. komisjon (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punkt 200); 26. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Villeroy & Boch Austria vs. komisjon (C-626/13 P, EU:C:2017:54, punkt 82), ja 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Infineon Technologies vs. komisjon (C-99/17 P, EU:C:2018:773, punkt 195).

mis seekord on tõlgitud õigesti – rahuldamata. Selleks et mitte riivata Nexansi kohtulikku kaitset, peaks vaidlustatud kohtuotsuse ingliskeelse versiooni parandamisel hakkama kulgema uus tähtaeg, mille jooksul on võimalik selle kohtuotsuse parandatud osa vaidlustada. Teine võimalus oleks Euroopa Kohtul anda käesoleva menetluse pooltele tähtaeg oma seisukohtade täiendamiseks.⁵⁹

113. Kui Üldkohus parandab vaidlustatud kohtuotsuse menetluskeeles õigel ajal ning kui Euroopa Kohus saab seega tugineda asjaolule, et Üldkohus kasutas tõhusalt oma kontrollipädevust, siis näib rikkumise raskuse kohta Üldkohtu antud sisuline hinnang seda enam põhjendatud, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt on 15% määr turgude jaotamise kokkuleppe korral eelkõige rikkumise raskust arvestades põhjendatud, kuna selline rikkumine on üks tõsisemaid konkurentsipiiranguid 2006. aasta suuniste punkti 23 tähenduses ning selline määr on nende suuniste alusel selliste rikkumiste eest ette nähtud karistuste astmestiku kõige madalamal tasemel.⁶⁰ Sellega kooskõlas märkis Euroopa Kohus – olgugi et alles pärast vaidlustatud kohtuotsuse kuulutamist – 26. septembri 2018. aasta kohtuotsuses Philips ja Philips France vs. komisjon, et väide, mille kohaselt jättis Üldkohus käsitlemata rikkumise raskust puudutava argumendi, on edutu, kui komisjoni valitud rikkumise raskuse koefitsienti saab põhjendada juba rikkumise laadi alusel.⁶¹

114. Eespool esitatud järeldusi ei sea lõpuks küsimärgi alla ka Euroopa Kohtu otsus Infineon Technologies vs. komisjon⁶², millele apellatsioonkaebuse esitajad korduvalt viitavad.

115. Peab paika, et viidatud kohtuotsuses märkis Euroopa Kohus, et Üldkohus eiras oma piiramatu kontrollipädevuse ulatust, kuna ta jättis vastamata Infineoni argumentidele, mille kohaselt komisjon rikkus proportsionaalsuse põhimõtet, kui ta määratud trahvi suuruse kehtestamisel ei võtnud arvesse, et Infineon osales ainult piiratud arvus kontaktides.⁶³

116. Kohtuasja Infineon iseloomustab aga eripära, et erinevalt käesoleva ettepaneku punktis 113 viidatud kohtuasjast Philips⁶⁴ ja käesolevast kohtuasjast tuli selles kohtuasjas arvesse võtta, kui suures ulatuses osales Infineon kõnealuse rikkumise toimepanekus isiklikult, pidades silmas eelkõige kergendavate asjaolude esinemist, mille alusel võib olla põhjendatud trahvi vähendada.⁶⁵ Nagu Euroopa Kohus on sõnaselgelt märkinud, ei sea kohtuotsus Infineon Technologies vs. komisjon seega kahtluse alla kohtuasjas Philips ja Philips France vs. komisjon tehtud järeldusi, mida kajastati eespool käesoleva ettepaneku punktis 113.⁶⁶

117. Seega tuleneb eespool esitatud arutluskäigust, et ka apellatsioonkaebuse neljas väide – välja arvatud juhul, kui Üldkohus parandab õigel ajal vaidlustatud kohtuotsuse ingliskeelset versiooni – tuleb tagasi lükata.

59 Vt väga sarnase olukorra põhjaliku analüüsi kohta minu ettepanek kohtuasjas Foundation for the Protection of the Traditional Cheese of Cyprus named Halloumi vs. EUIPO (C-766/18 P, EU:C:2019:881, punktid 22 jj ning seal viidatud kohtupraktika); selles kohtuasjas parandati Üldkohtu otsuse vigane keeleversioon, vt Üldkohtu 17. septembri 2019. aasta määrus Foundation for the Protection of the Traditional Cheese of Cyprus named Halloumi vs. EUIPO – M. J. Dairies (BBQLOUMI) (T-328/17, ei avaldata, EU:T:2019:662).

60 Vt selle kohta 11. juuli 2013. aasta kohtuotsus Ziegler vs. komisjon (C-439/11 P, EU:C:2013:513, punkt 124), ja 11. juuli 2013. aasta kohtuotsus Team Relocations jt vs. komisjon (C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punkt 125); 26. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Dornbracht vs. komisjon (C-604/13 P, EU:C:2017:45, punkt 75), ja 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Philips ja Philips France vs. komisjon (C-98/17 P, ei avaldata, EU:C:2018:774, punkt 103).

61 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Philips ja Philips France vs. komisjon (C-98/17 P, ei avaldata, EU:C:2018:774, punkt 105).

62 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Infineon Technologies vs. komisjon (C-99/17 P, EU:C:2018:773).

63 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Infineon Technologies vs. komisjon (C-99/17 P, EU:C:2018:773, punktid 206 ja 207).

64 Vt sõnaselgelt 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Philips ja Philips France vs. komisjon (C-98/17 P, ei avaldata, EU:C:2018:774, punkt 104).

65 Vt 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Infineon Technologies vs. komisjon (C-99/17 P, EU:C:2018:773, punktid 201 ja 203).

66 Vt 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Infineon Technologies vs. komisjon (C-99/17 P, EU:C:2018:773, punktid 210 ja 211).

2. Euroopa kartellikonfiguratsiooni hindamine trahvi aspektist (apellatsioonkaebuse viies väide)

118. Nexansi apellatsioonkaebuse viies väide puudutab lõpuks Euroopa kartellikonfiguratsiooni hindamist trahvi määramise aspektist. Nagu juba mainitud, suurendas komisjon Euroopa ettevõtjate puhul trahvi põhisummat 2% võrra, leides, et peale turgude jagamise Euroopa, Jaapani ja Lõuna-Korea ettevõtjate vahel (kartellikonfiguratsioon A/R) sõlmisid Euroopa ettevõtjad omavahel täiendavaid kokkuleppeid.⁶⁷

119. Üldkohtu menetluses esitas Nexans vastuväite järeldusele, et Euroopa kartellikonfiguratsiooniga tekkis täiendav kahju, mille alusel oleks trahvi selline suurendamine olnud põhjendatud. Üldkohus lükkas selle vastuväite tagasi.

120. Käesolevas apellatsioonimenetluses vaidleb Nexans vastu Üldkohtu kõnealusele järeldusele vaidlustatud kohtuotsuse punktis 182. Selle kohaselt ei ole mingit kahtlust selles, et maa- ja veealuste kõrgepingeelektrikaablite projektide jagamisega Euroopa kartellikonfiguratsioonis võimendati veelgi konkurentsi kahjustamist EMPs, mida oli põhjustanud kartellikonfiguratsioon A/R.

121. Nexansi sõnul on selle järelduse puhul tehtud nii ilmselge hindamisviga kui ka põhjendamisviga. Nimelt on nii komisjon kui ka Üldkohus nõustunud sellega, et Nexans on esitanud tõendid selle kohta, et rikkumine ei avaldanud mõju kogu Euroopa müügile. Seda arvestades ei ole trahvi suurendamise põhjendusena piisav, et ei olnud alust kahelda selles, et Euroopa kartellikonfiguratsioon kahjustas konkurentsi suuremal määral. Kinnitades trahvi sellel alusel suurendamise õiguspärasust, tegi Üldkohus hindamisvea.

122. See väide ei ole veenev. Osaliselt põhineb see ka vaidlustatud kohtuotsuse ilmselgelt väärarvutlusel.

123. Nimelt ei lähtunud Üldkohus alguses sugugi apellatsioonkaebuse esitajate märkustest, et rikkumisel puudus mõju kogu Euroopa müügile. Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 181 märkis Üldkohus hoopiski, et Euroopa kartellikonfiguratsioonis toimus veel täiendav projektide jagamine üksikasjalikumalt, kui kartellikonfiguratsiooni A/R olemasolevad jaotusreeglid ette nägid.

124. Seda arvestades jõudis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 182 –nagu juba mainitud – järeldusele, et ei ole mingit kahtlust selles, et Euroopa kartellikonfiguratsioonis võimendati veelgi konkurentsi kahjustamist, mida oli põhjustanud kartellikonfiguratsioon A/R. Nexans ei sea neid Üldkohtu järeldusi apellatsioonimenetluses küsimärgi alla ja puudub ka alus eeldada, et kõnealused järeldused põhinevad Nexansi poolt Üldkohtus esitatud võltsitud tõenditel.

125. Seda arvestades ei ole esiteks arusaadav, mil määral peaks Üldkohtu sedastus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 182 olema ebapiisavalt põhjendatud.

126. Teiseks on Üldkohus ka sisuliselt õigesti leidnud, et sellega, et Euroopa ettevõtjad on projektid omavahel ära jaganud, kaasneb täiendav kahjustamine lisaks turgude jagamisele Euroopa, Jaapani ja Lõuna-Korea ettevõtjate vahel. Nimelt ei muuda tihe seos mõlema konfiguratsiooni vahel seda, et Euroopa kartellikonfiguratsioon kujutab endast iseseisva tähtsusega kokkulepet, mis kartellikonfiguratsioonis A/R ei sisaldunud. Kõnealust Euroopa-sisest jaotust oleks ka olenemata turgude jagamisest Euroopa, Jaapani ja Lõuna-Korea ettevõtjate vahel tulnud pidada konkurentsi piiravaks. Sedastamisega, et sellise „täiendava“ kahjustamise korral saab trahvi õigusnorme rikkumata suurendada, ei teinud Üldkohus hindamisviga.

127. Apellatsioonkaebuse viies väide tuleb seega samuti tagasi lükata.

⁶⁷ Vt eespool käesoleva ettepaneku punktid 11 ja 12.

C. Kokkuvõte

128. Kuna mitte ühegi Nexansi esitatud apellatsioonkaebuse väitega ei saa nõustuda, tuleb apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

VI. Kulud

129. Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõike 2 kohaselt otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotamise, kui ta jätab apellatsioonkaebuse rahuldamata.

130. Kodukorra artikli 138 lõigetest 1 ja 2 koosmõjus artikli 184 lõikega 1 tuleneb, et kohtuvaidluse kaotanud pool on kohustatud kohtukulud hüvitama, kui vastaspool on seda nõudnud; kui kaotanud poolel on mitu isikut, otsustab Euroopa Kohus kohtukulud jagada. Kuna komisjon on esitanud asjaomase taotluse ja apellatsioonkaebuse esitajad on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista apellatsioonkaebuse esitajatelt. Apellatsioonkaebuse esitajad peavad tasuma kohtukulud solidaarselt, kuna nad esitasid apellatsioonkaebuse ühiselt.

VII. Ettepanek

131. Eespool esitatud kaalutlustele tuginedes teen Euroopa Kohtule ettepaneku teha järgmine otsus:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.
2. Jätta kohtukulud solidaarselt Nexans France SAS ja Nexans SA kanda.